

Strategische agenda Veiligheidsberaad

Veiligheids
beraad

Preambule

Op basis van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) bestaat het Veiligheidsberaad uit de voorzitters van de veiligheidsregio's. De minister van Justitie en Veiligheid (JenV) voert periodiek overleg met het Veiligheidsberaad (Wvr art 38). Daarmee is het Veiligheidsberaad hét bestuurlijk platform van de 25 voorzitters van de veiligheidsregio's.

Het Veiligheidsberaad voert bestuurlijk overleg en neemt standpunten in namens de 25 veiligheidsregio's om zo de effectiviteit in en samenwerking tussen de veiligheidsregio's te vergroten en te bevorderen. Het bevorderen van de samenwerking tussen veiligheidsregio's en landelijke bestuurlijke afstemming betreft verschillende thema's zoals brandweer, geneeskundige hulpverlening, meldkamers, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Ook draagt het Veiligheidsberaad zorg voor de inrichting van een uniforme informatie- en communicatievoorziening voor de veiligheidsregio's. Binnen deze samenwerking blijft er ruimte voor de regionale autonomie van de veiligheidsregio's.

Het Veiligheidsberaad heeft de gezamenlijke prioriteiten van de veiligheidsregio's vastgesteld. Deze zijn in 2018 weergegeven in de Strategische agenda Veiligheidsberaad en vormen de leidraad voor het overleg tussen het Veiligheidsberaad en de minister. Op 11 juni 2021 besloot het Veiligheidsberaad tot een actualisatie van de strategische agenda en daaruit vloeit de voorliggende versie van de Strategische agenda Veiligheidsberaad voort.

De Strategische agenda Veiligheidsberaad is dynamisch en bestaat uit vijf thema's:

- > Opvolging evaluatie Wet veiligheidsregio's;
- > Kansen en bedreigingen van de informatie- en datagestuurde maatschappij
- > Reflectie Veiligheidsberaad op de coronacrisis
- > Vrijwilligheid in multidisciplinair perspectief
- > Toekomstbestendig brandweerstelsel

Het thema Gezamenlijke aanpak bij ongekende crisis wordt afgerond met een doorleefsessie en keert daarom niet terug op deze geactualiseerde Strategische Agenda Veiligheidsberaad.

Voor ieder thema is een bestuurlijke portefeuillehouder uit het Veiligheidsberaad aangewezen. In dit document is per thema weergegeven wat het thema inhoudt.

Thema 1: Opvolging evaluatie Wet veiligheidsregio's

In de afgelopen tien jaar heeft de veiligheidsregio zich ontwikkeld tot een relevant regionaal, multidisciplinair veiligheidsplatform met taken en rollen in het signaleren van fysieke en maatschappelijke risico's en het voorkomen en bestrijden van rampen en crises. Het veiligheidsdomein verandert echter voortdurend door technologische, maatschappelijke en politieke ontwikkelingen. Veiligheidsregio's dienen te anticiperen op deze ontwikkelingen om ook in een veranderende wereld, rampen en crises effectief te kunnen bestrijden. Hierbij stond en staat de vraag centraal of de veiligheidsregio's in de huidige setting voldoende zijn uitgerust om te anticiperen op het veranderende veiligheidsdomein als gevolg van deze technologische, maatschappelijke en politieke ontwikkelingen. Is de Wvr nog voldoende actueel of moet de wet worden aangepast om te zorgen dat de slagkracht van de veiligheidsregio meegroeit met de toekomstige ontwikkelingen? En biedt de huidige wet ook voldoende ruimte voor de doorontwikkeling van de brandweer, GHOR en Bevolkingszorg?

Deze vraagstelling maakte onderdeel uit van de evaluatie Wet veiligheidsregio's die in 2019 en 2020 is uitgevoerd met als eindproduct het rapport 'Evaluatie Wet veiligheidsregio's, naar

toekomstbestendige crisisbeheersing en brandweezorg'. Dit rapport bevat een groot aantal adviezen die verdere uitwerking behoeven. In juni 2021 heeft het Veiligheidsberaad hierover een position paper wetsevaluatie verzonden naar de leden van de Tweede Kamer, vooruitlopend op de parlementaire behandeling in Den Haag.

De portefeuillehouders verkennen de consequenties van de kernadviezen uit het evaluatierapport voor de 'eigen' portefeuille en werken deze uit. Dhr. Broertjes en dhr. Out bewaken de samenhang van de opvattingen van het Veiligheidsberaad.

Het 'oude' deelthema Presterend vermogen is door de kabinetsreactie op het 'Periodiek beeld van de rampenbestrijding van 2020' en op het eindrapport 'Evaluatie Wet veiligheidsregio's' geplaatst in het perspectief van de stelseldiscussie crisisbeheersing en brandweezorg. Daarmee is Presterend vermogen integraal onderdeel van de opvolging van de wetsevaluatie.

Bestuurlijk portefeuillehouder(s)

- > Pieter Broertjes, voorzitter Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek
- > Marco Out, voorzitter Veiligheidsregio Drenthe

Thema 2: Kansen en bedreigingen van de informatie- en datagestuurde maatschappij

In juni 2018 constateerde het Veiligheidsberaad dat technologische ontwikkelingen elkaar in een onverminderd tempo opvolgen en dat de maatschappij in toenemende mate afhankelijk is van (digitale) informatie en digitale systemen. Business intelligence en big data-analyses leveren bijvoorbeeld steeds eerder en nauwkeuriger inzicht in risico's en dreigingen, maken kwetsbaarheden zichtbaar, vergroten de kans voor veiligheidsregio's om (burger)hulp te mobiliseren en kunnen een veiliger inzet van hulpverleners en voertuigen faciliteren. Naast deze kansen zorgt deze toenemende digitalisering ervoor dat de samenleving ook kwetsbaarder wordt voor digitale ontwrichting. De vervlechting van systemen en processen in de samenleving zorgt ervoor dat er risico's ontstaan op een opeenvolging van effecten (cascade) met ontwrichtende gevolgen voor de maatschappij. Digitale ontwrichting wordt vanuit die optiek vaak genoemd als 'een volgende voorzienbare crisis', na de huidige coronacrisis.

Het Veiligheidsberaad heeft op 9 december 2019 het 'bestuurlijk routeboek digitale ontwrichting' vastgesteld. Dit routeboek beschrijft aan de hand van zeven bestuurlijke opgaven welke inspanningen veiligheidsregio's moeten verrichten om bij te dragen aan het voorkomen en bestrijden van digitale ontwrichting. Doel hiervan is het verkrijgen van inzicht in de rol van de veiligheidsregio's bij digitale verstoringen/ontwrichtingen en een digitale crisis.

Voor het vervolg van dit onderwerp op de strategische agenda van het Veiligheidsberaad wordt aansluiting gezocht bij reeds lopende onderzoeken, strategische partners en overleggen. In het Veiligheidsberaad van 10 december 2021 zal een plan voorliggen voor verdere uitvoering van het bestuurlijk routeboek Digitale Ontwrichting. Door uitwerking en uitvoering van het 'bestuurlijk routeboek digitale ontwrichting' wordt het thema "Kansen en bedreigingen van de informatie- en datagestuurde maatschappij" verder vormgegeven.

Bestuurlijk portefeuillehouder(s)

- > Franc Weerwind, voorzitter Veiligheidsregio Flevoland

Thema 3: Reflectie Veiligheidsberaad op de coronacrisis

In 2020 was er sprake van een wereldwijde verspreiding van het coronavirus en raakten miljoenen mensen besmet. Een pandemie was daarmee een feit. De coronapandemie heeft ingrijpende gevolgen voor de samenleving. In Nederland worden strikte maatregelen genomen zoals samenscholingsverboden voor kleine groepen, sluiting van alle niet-essentiële winkels, sluiting van scholen, stilleggen van sportcompetities en gelden er strikte adviezen om thuis te werken. Bij de bestrijding van het coronavirus kregen de veiligheidsregio's een nadrukkelijke rol. De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) stelde aanwijzingen op, die door de veiligheidsregio's werden vertaald in noodverordeningen. De veiligheidsregio's waren verantwoordelijk voor de uitvaardiging van de noodverordening en voor de handhaving ervan. In het Veiligheidsberaad vond coördinatie en afstemming plaats over de maatregelen. Ook na de inwerkingtreding van de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm) bleef het Veiligheidsberaad een adviserende rol richting het Rijk hebben. Het Veiligheidsberaad verkreeg hiermee nadrukkelijk een positie bij de bestrijding van de coronacrisis.

Over de rol van het Veiligheidsberaad bij bestrijding van crises is formeel niets vastgelegd. Er bestaan geen draaiboeken over de rol van het Veiligheidsberaad, en het Veiligheidsberaad heeft in de bestrijding van de coronacrisis dan ook meerdere rollen vervuld, en doet dat nog steeds. Zo kende het Veiligheidsberaad in verschillende fasen van de crisis een adviserende, uitvoerende en agenderende rol, en was het Veiligheidsberaad een gesprekspartner voor diverse partijen. Ook pakte het Veiligheidsberaad zaken op waarvan het Veiligheidsberaad vond dat deze gedaan moesten worden. Een deel van deze rollen komt voort uit de Wet veiligheidsregio's en de Wet Publieke Gezondheid. Andere rollen zijn ontstaan en opgepakt vanuit de gevoelde urgentie bij het Rijk en de veiligheidsregio's voor een effectieve politiek-bestuurlijke aanpak van de crisis.

Met het thema Reflectie Veiligheidsberaad op de coronacrisis reflecteert het Veiligheidsberaad op zijn *eigen rol* ten tijde van deze pandemie om geleerde lessen van de coronacrisis voor het Veiligheidsberaad te verankeren in afspraken voor eventuele toekomstige crisissituaties.

Bestuurlijk portefeuillehouder(s)

> Hubert Bruls, voorzitter Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Thema 4: Vrijwilligheid in multidisciplinair perspectief

De samenleving is aan het veranderen. Flexibilisering en individualisering hebben invloed op het vrijwilligerslandschap. Dit is ook merkbaar op het gebied van vrijwilligheid in het veiligheidsdomein. Vrijwilligheid is daarom ook een actueel thema dat in brede zin aandacht verdient, niet alleen bij de brandweer, maar ook bij de politie en in de zorg. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld (meer) burgerparticipatie. Maatschappelijke tendensen spelen bij dit thema een rol, zoals een flexibelere kijk op vrijwilligheid. Het vraagt daarmee om een uitwerking in brede zin, vanuit alle disciplines. Het thema vrijwilligheid maakte onderdeel uit van het regeerakkoord van kabinet Rutte-III. Daarmee werd in de afgelopen jaren de urgentie ervaren om specifiek de inzet van vrijwilligers bij politie en brandweer te ondersteunen. Daarnaast maken de ontwikkelingen op het gebied van regelgeving en werkgeverschap die betrekking hebben op brandweervrijwilligers het thema actueel.

In 2018 is een programma vrijwilligheid opgestart met als doel om de komende jaren het brandweerstelsel robuust en toekomstbestendig te houden met behoud van vrijwilligheid. Het programma bestaat uit twee delen. Eén deel richt zich op het huidige stelsel en het verbeteren van de

inzet van vrijwilligers bij de brandweer. Het andere deel richt zich op de toekomst van vrijwilligheid en houdt het huidige stelsel kritisch tegen het licht.

De resultaten van de uitgevoerde onderzoeken over vrijwilligheid in Nederland, die in opdracht van het programma vrijwilligheid zijn uitgevoerd naar vrijwilligheid bij andere sectoren en vrijwilligheid in het buitenland, gaven aanleiding tot aanpassing van het programmaplan, waarbij de doelstelling overeind is gebleven.

Het vervolg van het programma vrijwilligheid bestaat nu uit vijf sporen:

1. Verbinden van partijen door ondersteuning van het platform vrijwilligheid en organiseren van kennis en ervaringsuitwisseling met andere partijen;
2. Landelijke aandacht voor de brandweer, via een gezamenlijke campagne waarbij veiligheidsregio's kunnen aansluiten. Deze campagne is gericht op 'aandacht voor het vak', waarbij diversiteit en pluriformiteit van lokale inbedding uitgangspunt is;
3. Aanjagen van organisatorische innovaties;
4. Ondersteunen met onderzoek. Dit bestaat uit het onderzoeken naar de wijze waarop hoofdwerkgevers tegen brandweervrijwilligheid aankijken en naar de effecten van rechtspositieveranderingen en de effecten en uit de bundeling van de resultaten van alle deelonderzoeken;
5. Inzetten op leiderschap en begeleiding.

Bestuurlijk portefeuillehouder(s)

> Marco Out, voorzitter Veiligheidsregio Drenthe

Thema 5: Toekomstbestendig brandweerstelsel

In juni 2019 hebben het Veiligheidsberaad en de minister van JenV gezamenlijk de denktank taakdifferentie ingericht en opdracht gegeven om te onderzoeken hoe brandweervrijwilligers nadrukkelijk en fundamenteel zijn te onderscheiden van beroepsmedewerkers. Doel hiervan was om te voldoen aan Europese regelgeving en om in kaart te brengen welke mogelijke consequenties dit heeft voor de brandweerorganisatie. Als randvoorwaarde gold dat professor Verburg (expert op het gebied van Europees arbeidsrecht) positief oordeelt over de denkrichting in relatie tot conformiteit aan Europese regelgeving.

In mei 2021 heeft de denktank taakdifferentiatie de uitwerking van taakdifferentiatie, bestaande uit vier bouwstenen, voorgelegd aan het Veiligheidsberaad. De afronding van de denktank en de vervolgoopdracht toekomstbestendig brandweerstelsel zijn inmiddels vastgesteld. Voor deze vervolgoopdracht is een stuurgroep en een werkgroep 'toekomstbestendig brandweerstelsel' ingericht. Voorgestelde opdracht voor deze stuurgroep is (a) het opstellen van een implementatieplan voor fase één om tot een onderscheid tussen vrijwilligers en beroepsmedewerkers te komen, en (b) het onderzoeken wat andere wenselijke elementen zijn om in fase twee te implementeren om toe te werken naar een toekomstbestendig brandweerstelsel. Gezien de (mogelijke) impact op het stelsel van brandweezorg is dit een onderdeel van de strategische agenda van het Veiligheidsberaad.

Bestuurlijk portefeuillehouder(s)

> Wouter Kolff, voorzitter Veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid.